

Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas.
Nijverheidsstraat 26-38
1040 Brussel
Tel.: 02/289.76.11
Fax: 02/289.76.09

COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS

ADVIES

(A) 050203-CDC-389

over

'het ontwerp van koninklijk besluit betreffende sommige evaluatieregels die van toepassing zijn op de transport- en distributieondernemingen voor gas en elektriciteit'

gegeven met toepassing van artikel 22, §3, derde lid, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en met toepassing van het artikel 15/12, §3, tweede lid, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, ingevoegd door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten.

3 februari 2005

Inleiding

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (CREG) ontving op 5 januari 2005 van de Minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid (hierna: de Minister) het verzoek bij brief, gedateerd op 4 januari 2005, hem zo spoedig mogelijk een advies te bezorgen over een ontwerp van koninklijk besluit "betreffende sommige evaluatieregels die van toepassing zijn op de transport- en distributieondernemingen voor gas- en elektriciteit", genomen in afwijking van artikel 28, §1, van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 houdende uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen (hierna: het koninklijk besluit van 30 januari 2001).

Omdat zowel de elektriciteits- als de gasmarkt gevat worden door het betreffende ontwerp van koninklijk besluit, brengt de CREG dit advies uit met toepassing van zowel artikel 22, §3, derde lid, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (hierna: de elektriciteitswet) als van artikel 15/12, §3, tweede lid, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (hierna: de gaswet).

Rekening houdend met het fundamenteel belang van het begrip 'afschrijving' in haar regulering en met de beduidende omvang ervan, heeft de CREG alles in het werk gesteld om de door de Minister gevraagde spoedbehandeling zoveel als mogelijk te respecteren.

Tijdens zijn vergadering van 3 februari 2005 besliste het Directiecomité van de CREG tot het uitbrengen van het hierna volgend advies.

Dit advies bevat drie luiken. In een eerste luik worden een aantal juridische en procedurele aspecten van het voorliggend ontwerp van koninklijk besluit behandeld. Het tweede luik bevat de opmerkingen en vaststellingen van de CREG op het inhoudelijke vlak. Tenslotte werd het eigenlijke advies van de CREG als besluit opgenomen in het derde luik.

I. Juridische en procedurele aspecten

1. In dit deel gaat de CREG na of het voorliggend ontwerp van koninklijk besluit, aanleiding geeft tot juridische en procedurele bemerkingen en of het een samenhangend geheel vormt met de uiteenlopende, relevante regelgeving.

HET VOORWERP VAN HET ONTWERPBESLUIT

2. Het voorwerp van het voorliggend ontwerp van koninklijk besluit betreft ‘de transport- en distributieondernemingen voor gas en elektriciteit’. In de artikelen 1 en 2 van dit ontwerp daarentegen wordt respectievelijk melding gemaakt van ‘de beheerders van de elektriciteitstransmissienetten en elektriciteitsdistributienetten’ en van ‘de beheerders van de gasvervoernetten en gasdistributienetten’.

De CREG beveelt aan dat de terminologie in het voorwerp en in de genoemde artikelen op elkaar zouden worden afgestemd en dat voor de aargasmarkt, tevens gebruik gemaakt zou worden van de term ‘vervoersonderneming’.

De CREG wijst er bovendien op dat er in de elektriciteitsmarkt in België slechts één beheerder voor het nationale transmissienet voor elektriciteit werd aangeduid en beveelt terzake het gebruik aan van de enkelvoudvorm.

HET VERANTWOORDELIJK DEPARTEMENT EN DE GERAADPLEEGDE PARTIJEN

3. Het ontwerp koninklijk besluit wordt voorgedragen bij de Koning door de Minister van Energie. De CREG wijst er evenwel op dat het ontwerp van koninklijk besluit als (eerste) rechtsgrond artikel 122 van het Wetboek Vennootschappen vermeldt. Deze bepaling heeft betrekking op de boekhoudwetgeving, die onder de bevoegdheid valt van de Minister van Economie. Het verdient dan ook de aanbeveling om zowel in de aanhef van het ontwerp koninklijk besluit als op het einde bij de ondertekening van het ontwerp koninklijk besluit, de “Minister van Energie” te vervangen door de “Minister van Economie”.

4. Overigens wordt in de aanhef van het ontwerp koninklijk besluit aangegeven dat ook de adviezen worden gevraagd van de Commissie voor de Boekhoudkundige normen en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven; het is inderdaad artikel 122 van het Wetboek van Vennootschappen dat deze adviesverplichting invoert. Dit wijst erop dat voorliggend ontwerp

koninklijk besluit een boekhoudkundige aangelegenheid regelt. Bijkomend wijst de CREG op het feit dat in de aanhef van de Nederlandstalige tekst van het ontwerp koninklijk besluit sprake is van “de Centrale Raad voor de Economie”; het betreft een slechte vertaling vanuit het Frans. Het verdient aanbeveling dit te vervangen door “Centrale Raad voor het Bedrijfsleven”.

DE SAMENHANG MET ANDERE BEPALINGEN UIT HET WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN

5. Het ontwerp van koninklijk besluit houdt onvoldoende rekening met de samenhang tussen het artikel 28, §1, van het koninklijk besluit van 30 januari 2001, waarop een uitzondering wordt ingevoerd, en de andere artikelen van het hoofdstuk ‘Waarderingsregels’ van het koninklijk besluit van 30 januari 2001: in zijn algemene principes met betrekking tot de jaarrekening, stelt artikel 24 van het koninklijk besluit van 30 januari 2001, duidelijk het prioritair belang voorop van het principe van ‘het getrouw beeld’ van de jaarrekening. Door nu enkel een uitzondering te formuleren op artikel 28, § 1, van het koninklijk besluit van 30 januari 2001, wordt voor de betrokken ondernemingen op zijn minst een conflict met artikel 29 van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 in de hand gewerkt: artikel 29 van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 legt immers op dat, ‘indien de toepassing van een in dit hoofdstuk (nvdr: ‘Waarderingsregels’ met de artikelen 28 tot en met 81) bedoelde waarderingsregels niet leidt tot de nakoming van het bepaalde in artikel 24, eerste lid, daarvan moet afgeweken worden om te voldoen aan de in het voornoemde artikel (24) bedoelde verplichting’.

6. Het voorliggend ontwerp van koninklijk besluit vermeldt in artikel 3 dat het besluit voor de eerste maal toegepast wordt voor het boekjaar dat begint op of na 1 januari 2005. De CREG veronderstelt dat het de bedoeling van de wetgever is om de nieuwe regelgeving enkel toe te passen op de vanaf 1 januari 2005 in gebruik genomen activa: voor een aanpassing voor de vroegere activa zou immers per individueel activum moeten nagegaan worden of zijn nuttigheidsduur moet aangepast worden.

Daarom beveelt de CREG in het algemeen aan om duidelijker te omschrijven welke activa precies door deze aanpassing gevat worden, en vanaf welke datum.

II. Inhoudelijke aspecten

7. In dit deel onderzoekt de CREG de mogelijke verrechtvaardiging van de aanpassing van de afschrijvingstermijn voor kabels, lijnen en leidingen. Op basis van de *ratio* van het begrip 'afschrijving', wijst de CREG op haar vaststellingen en ervaring ter zake.

DE RATIO VAN AFSCHRIJVINGEN

8. Zoals gesteld in artikel 45 van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 verstaat men onder afschrijvingen "de bedragen ten laste van de resultatenrekening genomen, met betrekking tot de oprichtingskosten en tot immateriële en materiële vaste activa waarvan de gebruiksduur beperkt is, teneinde hetzij het bedrag van deze oprichtingskosten en van de eventueel geherwaardeerde aanschaffingskosten van deze vaste activa te spreiden over hun waarschijnlijke nuttigheids- of gebruiksduur, hetzij deze kosten ten laste te nemen op het ogenblik waarop zij worden aangegaan". De CREG gaat in de volgende paragrafen verder in op de genoemde waarschijnlijke nuttigheids- of gebruiksduur van de door het voorliggend ontwerp van koninklijk besluit gevatte activa, namelijk kabels en lijnen voor elektriciteit en leidingen voor aardgas.

9. Afschrijvingen dienen tevens om de investeerder zijn initieel geïnvesteerd bedrag terug te betalen, over een bepaalde periode.

Herwaarderingen in deze context daarentegen, ontstaan ten gevolge van een conventionele afspraak tussen de distributienetbeheerder en de regulator. Hiermee is geen bijkomende investering gepaard gegaan, zodat de investeerder voor dit bijkomend, geherwaardeerd, gedeelte, geen terugbetaling onder de vorm van afschrijvingen kan verwachten.

De financiële lasten van de prefinanciering (voor het uitstaand gedeelte of de initiële investering minus de gecumuleerde afschrijvingen) worden door hem gerecupereerd op twee wijzen:

- (i) via de vergoeding op het eigen vermogen;
- (ii) via de '*embedded cost*'-vergoeding voor het uitstaand gedeelte (of de initiële investering minus de gecumuleerde afschrijvingen).

Aldus recupereert de investeerder al zijn uitgaven, die met de investering gepaard gaan.

DE BEPALING VAN DE WAARSCHIJNLIJKE NUTTIGHEIDSDUUR VAN KABELS, LIJNEN EN LEIDINGEN IN DE PERIODE VÓÓR HET BESTAAN VAN DE CREG

10. Vóór de oprichting van de CREG formuleerde het Controlecomité voor de Elektriciteit en het Gas (hierna: het CCEG) zijn zgn. 'aanbevelingen' over de nuttige termijn waarop deze activa best zouden worden afgeschreven. Gezien de oorsprong van het Controlecomité, werden deze aanbevelingen door de volledige energiesector onderschreven en toegepast.

Op basis van de Aanbeveling C.C.(e) 719 van 29 januari 1969 bedroeg voor de transmissie van elektriciteit de afschrijvingstermijn van zowel de kabels als de lijnen 40 jaar.

Voor de distributie zelf werden door het Controlecomité geen dergelijke, expliciete aanbevelingen gepubliceerd.

De CREG stelt vast dat het voorliggend ontwerp van koninklijk besluit deze, door de volledige energiesector onderschreven, termijnen verlaagt tot 33 jaar.

DE BEPALING VAN DE WAARSCHIJNLIJKE NUTTIGHEIDSDUUR VAN KABELS, LIJNEN EN LEIDINGEN DOOR OF IN OPDRACHT VAN DE CREG

11. De CREG werd vanaf het ogenblik van haar oprichting reeds geconfronteerd met de problematiek van de waardebepaling van de activa en de afschrijvingen, meer bepaald in het kader van de bepaling van de inbrengwaarde van de bedrijfstak 'Transmissie van de Belgische elektriciteitssector': de CREG heeft daartoe reeds op 18 mei 2000 haar advies A 2000/004-D gegeven over de waarde van de inbreng van het transmissienet en de transmissieactiviteiten in de vorm van een tak van werkzaamheid.

Zij bracht dit advies uit op het verzoek van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling van 2 mei 2000 die daarmee de beslissing van de Ministerraad van 5 april 2000 uitvoerde. De Ministerraad had de Staatssecretaris immers de opdracht gegeven aan de CREG "inzonderheid te vragen naar de modaliteiten van de evaluatie van de waarde van het transportnet te onderzoeken, op zo een manier dat de inbreng van het net in de netbeheerder correct kan gerealiseerd worden vanuit juridisch en economisch standpunt".

Voor het aardgasvervoer werd geen dergelijk verzoek door de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling ingediend vermits de grootste vervoersonderneming niet uit een 'inbreng van bedrijfstak' ontstond, maar uit de splitsing van een geïntegreerde onderneming in twee nieuwe ondernemingen met dezelfde aandeelhoudersstructuur.

12. De vaststellingen van de CREG tijdens de uitvoering van deze opdracht van de federale regering zijn fundamenteel gebleken en vormen nog steeds de kern van de inzichten en de beleidslijnen van de CREG inzake afschrijvingen. Daarom wordt hierna uitvoerig ingegaan op de oorsprong van de vraag van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame ontwikkeling in uitvoering van een beslissing van de Ministerraad, op de inhoud van de opdracht en op de expertise van de uitvoering.

13. In haar bovenvermeld advies van 18 mei 2000 stelt de CREG voor "een college van drie bedrijfsrevisoren samen te stellen en te belasten met de volgende dubbele en gelijktijdige opdracht:

- het onderzoek naar de juistheid van de gedane afschrijvingen van het transmissienet en naar de afdwingbaarheid en de mate van terugneming van afschrijvingen in het raam van de geldende wetgeving;
- het onderzoek naar de waarde van de inbreng van het transmissienet en de transmissieactiviteiten in de vorm van een tak van werkzaamheid in de nieuw op te richten netbeheerder."

Op 26 juli 2000 ontving de CREG van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling het verzoek "*désigner un collège de 3 réviseurs d'entreprise auquel il sera assigné, sous la supervision de la CREG, la double mission :*

- d'établir la différence éventuelle entre les amortissements pratiqués dans le cadre régulé existant jusqu'à aujourd'hui en matière d'infrastructures et installations de transport d'électricité et un amortissement basé sur une durée normale de ces installations ;
- d'établir les incidences éventuelles de cette politique d'amortissement sur les tarifs appliqués aux consommateurs jusqu'à aujourd'hui et les incidences éventuelles pour les tarifs de transports futurs".

Op 27 juli 2000 breidde de Staatssecretaris de opdracht van het college van de drie bedrijfsrevisoren uit met de taak de waarde van de inbreng van het transmissienet en van de transmissie-activiteit te schatten volgens beide modaliteiten voorzien door de elektriciteitswet, namelijk de inbreng in eigendom en de inbreng in genot.

Punt 2 van de offerteaanvraag¹ vermeldde de formele opdracht als volgt:

....

2.1

De tot nog toe door de transmissieneteigenaars toegepaste afschrijvingen wat betreft de transmissienetinfrastructuur te evalueren en te toetsen aan afschrijvingen van dezelfde infrastructuur op basis van een normale economische levensduur.

Na te gaan wat eventueel de invloed is geweest van het gevoerde beleid inzake afschrijvingen op de toegepaste prijs tot nog toe voor elektriciteit aangerekend aan de consumenten en wat die eventuele invloed zou kunnen zijn voor de prijs van de transmissiediensten in de toekomst.

2.2

De inbrengwaarde in eigendom en in genot zoals door de elektriciteitswet voorzien, van het elektriciteitsnet en van de bedrijfstak 'transmissie' te bepalen'

De onder punt 3 van de offerteaanvraag opgenomen toelichting luidt als volgt:

'3.1.(...)De Regering wenst voor het nemen van haar beslissing over de wijze waarop de ter beschikkingstelling moet gebeuren te beschikken over een degelijke cijfermatige basis betreffende de inbrengwaarde van het transmissienet.

Het verschaffen van die cijfermatige basis is het oogmerk van de opdracht.

3.2

De opdracht bevat 2 grote luiken.

Een eerste luik bestaat uit een beredeneerde en met argumenten onderbouwde evaluatie van de afschrijvingen die de transmissieneteigenaars hebben geboekt tussen de datum van aanschaf van de relevante bestanddelen van hun actief en de laatst neergelegde jaarrekening.

In dit luik worden de gebruikte aanvangswaarde, de weerhouden afschrijvingsmethode en de toelichting van de raad van bestuur daarbij kritisch onderzocht en besproken aan de hand van de historiek van die elementen.

Veeleer dan op de vaststelling dat de fiscale administratie en de toezichhoudende instanties bij het gevolgde beleid inzake afschrijvingen geen bezwaren hebben geformuleerd totnogtoe, dient de nadruk van het onderzoek daarbij te liggen op de verantwoording van de weerhouden economische waardevermindering.

Er moet worden nagegaan of de wijze van afschrijven een effect heeft gehad op de bepaling van de kostprijs van elektriciteit en in voorkomend geval moet dat effect op de tarieven worden berekend.'

¹ Aanbestedingsbulletin van 11 augustus 2000 met subjectnummer 0234044-04.

De CREG wijst daarbij op het bestaan van een Verslag en aanbevelingen inzake de liberalisering van de elektriciteitssector van 15 december 1999 dat in opdracht van de Ministerraad door een Werkgroep van Experten is opgesteld, en dat o.m. handelt over de problematiek van de afschrijvingen.

'3.3

Een tweede luik bestaat uit een revisorale waardering van het transmissienet als voorwerp van een inbreng van een bedrijfstak zoals bedoeld in artikel 174/53 e.v. van de Vennootschapswet en in art. 10 van de elektriciteitswet.

(....).

3.3.4

De revisorale waardering moet (...) gebeuren tegen marktwaarde'

14. De CREG wijst op de belangwekkende vaststellingen en oordeelsvorming van dit college van experts/revisoren. Samengevat² komen deze op het volgende neer

- (i) Voor de levensduur van de kabels (Netto Boekwaarde op 31 december 1999 : 6.967 mio of 10% van de activa) werd door alle kantoren een ander percentage vooropgesteld. Deze afwijking gaat van een levensduur van 45 jaar tot 70 jaar. Als bijkomende richtlijn werd de CIGRE³-aanbeveling van 51 jaar opgegeven.
- (ii) Voor de levensduur van de lijnen (Netto Boekwaarde op 31 december 1999 : 17.895 mio of 26% van de activa) werd door alle kantoren eveneens een ander percentage vooropgesteld. Deze afwijking gaat van een levensduur van 45 jaar tot 50 jaar. Als bijkomende richtlijn wordt de CIGRE-aanbeveling van 46 tot 54 jaar opgegeven.
- (iii) Als gevolg van de vroeger in de energiesector toegepaste afschrijvingstermijnen werd door de revisoren een belangrijk bedrag aan excessieve, teveel door de sector aan de afnemers doorberekende

²De CREG heeft een meer uitgebreide samenvatting van zowel het hoofdstuk 7 van het Syntheseverlag van de revisoren als de individuele rapporten van de revisoren over dit punt als bijlage 1 aan dit advies toegevoegd.

³ Conférence Internationale des Grands Réseaux Electriques

afschrijvingen vastgesteld. Deze bovenmatige afschrijving werd door de 3 revisoren als volgt berekend een

	<i>mio BEF</i>		
	<i>BDO</i>	<i>PKF</i>	<i>PWC</i>
<i>Impact teveel afgeschreven</i>	7.778	9.443	9.984

15. Deze excessieve afschrijvingen werden *de facto* ook door de transmissienetbeheerder en zijn aandeelhouders erkend. Uit de brief van de voorzitter van CPTe van 8 oktober 2001 en de bijlage ervan, waarin expliciet verwezen wordt naar het basisprotocol dat op 30 mei 2001 werd afgesloten tussen de Belgische Staat, de eigenaars van het transmissienet en Publi-T enerzijds en naar het aanvullend protocol van 8 oktober 2001 anderzijds, blijkt immers duidelijk dat de eigenaars bij de bepaling van de financiële structuur van de (toen nog op te richten) netbeheerder, eveneens rekening gehouden hebben met een bedrag van 5 miljard BEF als 'provisie bovenmatige afschrijvingen'.

In de studie⁴ (F) 011115-CDC-65 van 15 november 2001 van de CREG terzake is dit als volgt opgenomen:

"6. De redenering voor de bepaling van dit eigen vermogen verloopt als volgt . De totale transactieprijs bedraagt 119, 5 miljard BEF, hetgeen, met toepassing van de beslissingen van de CREG van 13 en 26 september 2001, een initiële RAB (hierna: iRAB) waarde vertegenwoordigt van 119.5 miljard BEF x 1.1 = 131.5 miljard BEF. Overeenkomstig de richtlijnen van juni 2001 van de CREG wordt 67%, na aftrek van de provisie voor excessieve afschrijvingen (5 miljard BEF), hiervan gefinancierd door vreemd vermogen, hetzij: (131.5 – 5) miljard BEF. X 67 % = 84,755 miljard BEF, of afgerond 85 miljard BEF. Hierna blijft nog ter financiering over: (131.5 – 5 – 85) miljard BEF = 41.5 miljard BEF.'

De bepaling van de waarde van de 30% participatie van Publi-T verliep als volgt. De transactieprijs(119.5 miljard BEF) – provisie voor de excessieve afschrijvingen (5 miljard BEF) – vreemd vermogen (85 miljard BEF) X 30 % = 8.937 miljard BEF."

16. De CREG wenst er derhalve op wijzen dat de betreffende bedrijven de conclusies van het onderzoek van de revisoren heeft onderschreven, waarbij duidelijk gesteld wordt dat te korte afschrijvingstermijnen in het verleden geleid hebben tot deze belangrijke, excessieve en aan de afnemers doorberekende afschrijvingskosten.

⁴ CREG, Studie (F)011115-CDC-65, over ' de impact van het aanvullend protocol van 8 oktober 2001, met betrekking tot de transmissienetbeheerder, gesloten tussen de Belgische Staat, de N.V. Electrabel, de N.V. SPE, de C.V.B.A. CPTe en de C.V.B.A. Publi-T', 15 november 2001

17. Ook voor de leidingen van aardgas beschikt de CREG over een expertenverslag met gelijklopende conclusies: het « *Rapport d'évaluation/d'analyse : Installations de transport, de stockage et GNL. Scission S.A. Fluxys/S.A. Distrigaz* » van BDO, bedrijfsrevisoren, met betrekking tot de economische waarderingsregels besluit immers dat voor deze leidingen een afschrijvingstermijn van 50 jaar redelijk is. Het relevante uittreksel uit dit rapport is als bijlage 2 aan dit advies toegevoegd.

18. Voor deze leidingen voor aardgas wordt één en ander overigens in de praktijk bevestigd in de werking van de Federale Overheidsdiensten zelf: artikel 13 van het koninklijk besluit van 14 mei 2002 betreffende de vervoersvergunning voor gasachtige producten en andere door middel van leidingen voorziet een termijn van 50 jaar voor de vergunning. Na verificatie van de leidingen mag de federale overheid de vergunning bovendien verlengen met 30 jaar. Welnu, de bevoegde federale overheidsdienst heeft tot hier toe nog geen enkele aanvraag tot verlenging kunnen weigeren, net omdat de leidingen na de verplichte verificatie na 30 jaar nog in een zeer goede staat verkeren. De federale overheidsdienst schat de levensduur van een cathodisch beschermde leiding op 80 jaren dit luidens haar eigen e-mailbericht van 20 januari 2005.

Het Belgische distributienet voor aardgas bestaat op 31 december 2003 uit 33% stalen leidingen met een geschatte levensduur van 50 jaar en uit 60 % polyethyleen (PE) leidingen met een geschatte levensduur van 80 jaar. De rest van de leidingen (7%) bestaan uit gietijzer, vezelcement en PVC, die bijna volledig zijn afgeschreven. Een raming van minstens 50 jaar als economische levensduur voor de distributieleidingen is dus zelfs nog een voorzichtige raming.

19. Een studie van Dipl.Ing Dr. Gerhard Kiesselbach van juni 2004 over aardgasleidingen in Oostenrijk schat de gemiddelde levensduur van die leidingen op 50 jaar.

20. Het criterium 'nuttige gebruiksduur' kan dus volgens de CREG, noch voor de kabels en lijnen voor de elektriciteitsnetten, noch voor de leidingen van aardgas, enige logische verantwoording bieden voor de thans in het ontwerp voorliggende verkorting van de afschrijvingstermijnen tot 33 jaar.

VERSCHILLENDE TOEPASSINGEN VAN HET BEGRIP 'AFSCHRIJVING' EN DE RICHTLIJNEN VAN DE CREG

21. De CREG wijst erop dat er in de praktijk drie verschillende toepassingen (kunnen) bestaan inzake afschrijvingen:

- (i) de boekhoudkundige afschrijvingen;
- (ii) de boekhoudkundige afschrijvingen die in de tarieven worden opgenomen of 'tariefafschrijvingen';
- (iii) de afschrijvingen op het gereguleerd actief (hierna: de RAB-afschrijvingen).

De boekhoudkundige afschrijvingen, die de basis vormen voor de '*return of capital*' worden conform de wetgeving op de boekhouding op de historische kostprijs berekend en zijn (tot nog toe) de discretionaire bevoegdheid van de raad van bestuur van een onderneming.

De CREG wenst ook aan te stippen dat de raad van bestuur van de netbeheerder van het nationaal transmissienet van elektriciteit met ingang van het exploitatiejaar 2004, de waarderingsregels van de vennootschap voor kabels en lijnen heeft aangepast tot 50 jaar.

De tariefafschrijvingen zijn de afschrijvingen die in de tarieven doorgerekend mogen worden. De basis van deze afschrijvingen is de historische kostprijs van de weerhouden activa, rekening houdend met dezelfde levensduur als gebruikt voor de RAB-waardebepaling.

Daarom aanvaardt de CREG vandaag een afschrijvingstermijn voor de tariefafschrijvingen voor de in het ontwerp van koninklijk besluit genoemde kabels, lijnen en leidingen van 50 jaar.

De afschrijvingen voor de RAB worden berekend aan de hand van dezelfde afschrijvingspercentages als de boekhoudkundige afschrijvingen. Deze RAB zal dienen om de '*Return on capital*', of de vergoeding die eigenaars bekomen voor de door hun geïnvesteerde kapitalen, te bepalen. Deze vergoeding is hierdoor gebaseerd op de geoptimaliseerde herconstructiewaarde van de netten.

De CREG aanvaardt vandaag een afschrijvingstermijn voor de RAB-afschrijvingen die gelijk is aan de tariefafschrijvingen, dus, voor de in het ontwerp van koninklijk besluit genoemde kabels, lijnen en leidingen, een termijn van 50 jaar.

De CREG wijst er eveneens op dat bij de vergelijking van afschrijvingstermijnen met het buitenland steeds rekening moet gehouden worden met de samenhang die er bestaat binnen deze mix van drie afschrijvingsbegrippen enerzijds en met de gekozen techniek voor de waardebeoordeling voor de gereguleerde activa anderzijds. Op deze samenhang wordt verder ingegaan in paragraaf 30 van onderhavig advies.

DE MOGELIJKHEDEN TOT AUTOFINANCIERING

22. De CREG onderschrijft ten volle de stelling dat het voor elke onderneming belangrijk is te beschikken over passende mogelijkheden voor autofinanciering. Dat geldt dus per definitie zeker voor de netbeheerders en de vervoersondernemingen die de goede werking van de netten blijven verzekeren via een continue en belangrijke stroom van investeringen. In de volgende paragrafen gaat de CREG na of de behoefte aan autofinanciering de voorgestelde aanpassing van de afschrijvingstermijnen noodzaakt.

23. In de exploitatie van de vroegere intercommunale verenigingen en gemeentebedrijven actief in de energiesector werd vaak gewezen op de nood aan een regelgeving die de noodzakelijk geachte mate van autofinanciering mogelijk moest maken. Daarbij werd steeds de nadruk gelegd op het instrument 'afschrijving' als determinerende factor voor de *cash-flow* van deze ondernemingen.

Als gevolg daarvan werden uitzonderlijke mogelijkheden geboden om het bedrag van deze, in de kostprijs door te berekenen, afschrijvingen te verhogen, hetzij door de herwaardering van de activa, hetzij door een vorm van versnelde afschrijving op basis van hierop afgestemde, korte afschrijvingstermijnen.

De inzichten terzake zijn ondertussen evenwel geëvolueerd: enerzijds heeft de Vlaamse regering vanaf het boekjaar 2003 met haar Omzendbrief⁵ van 25 april 2003 een einde gesteld aan het gebruik van de veralgemeende herwaardering van deze activa voor de

⁵ Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Omzendbrief B.A. 2003/02 betreffende 'de afschaffing van de jaarlijkse herwaardering van de materiële, vaste activa van de intercommunale verenigingen en van de gemeentebedrijven, 25 april 2003.

betreffende ondernemingen en anderzijds kan de CREG duidelijk aantonen dat de autofinanciering niet in het gedrang is. Dit gebeurt in de in bijlage 3 gevoegde studie⁶ over de determinanten van de autofinanciering en dit op basis van de financieringsbehoeften van de beheerder van het nationaal transmissienet voor elektriciteit.

De CREG wijst daarin op het belang van en de samenhang tussen de volgende determinanten:

- (i) de omvang van de nettowinst, die in zeer belangrijke mate steunt op de waarde van de geïnvesteerde kapitalen, die op hun beurt bepaald werden op basis van de economische restwaarden van de activa;
- (ii) de uitgekeerde dividenden;
- (iii) het belang van de desinvesteringen;
- (iv) de vrijheid voor de betreffende onderneming om haar financieringsstructuur aan te passen.

Opvallend hierin is de invloed en de verschillende toepassing van de dividendpolitiek gebleken: zo blijkt uit de bijgevoegde studie van de CREG dat, waar de huidige dividendpolitiek van de betreffende beheerder van het nationaal transmissienet voor elektriciteit op basis van een akkoord binnen de aandeelhouders, inhoudt dat jaarlijks 81% van de totale winst uitgekeerd wordt, de gemiddelde *pay-out ratio* van de bedrijven uit de BEL20-korf slechts 40,65% bedraagt. Indien geen rekening gehouden wordt met de gegevens van de dominante marktspeeler inzake elektriciteit is deze slechts 38,29%. De CREG is de mening toegedaan dat, vermits zij in haar regulering zelf op een consistente wijze rekening houdt met parameters op basis van de BEL20-korf, verwacht mag worden dat ook de aandeelhouders van de betreffende netbeheerder, voor de *pay-out*, met dezelfde ondernemingen van deze korf rekening houden.

Welnu, de CREG heeft in haar studie duidelijk aangetoond dat in dat geval, de toepassing dus van deze *gemiddelde pay-out ratio's*, bij het gebruik van de afschrijvingspercentages van het college van revisoren, voldoende mogelijkheden voor autofinanciering toelaat.

Bij een ongewijzigd bedrag van de iGIK, zou een verlaging van de afschrijvingstermijnen enkel aanleiding geven tot het creëren van *shareholder value*.

⁶ CREG, studie (F) 050203-CDC-369 over 'de determinanten van de autofinanciering binnen de N.V. Elia System Operator en hun toepassing binnen een vereenvoudigd bedrijfsmodel, 3 februari 2005

24. De CREG kan hier ook niet anders dan vaststellen dat een argument van autofinanciering geen verantwoorde grondslag biedt voor de voorliggende verdere verlaging van afschrijvingstermijnen.

DE TOEPASSING IN HET BUITENLAND

25. In de bijlage 1 bij dit advies wordt *in extenso* ingegaan op de door de revisoren vastgestelde afschrijvingstermijnen voor de transmissie van elektriciteit in het buitenland.

Deze worden hieronder in tabelvorm samengevat

Tabel 1. De Bevindingen van PKF Belgium over de afschrijvingstermijnen (in jaren) van kabels en lijnen

Activum	CIGRE	Nederland	Spanje	Zweden	Verenigd Koninkrijk	Electrabel	Advies PKF
Kabels	51			30	40-50	40	51
Lijnen	46-54	30	20-40	40	40-50	40	50

Tabel 2. De Bevindingen van Price Waterhouse Coopers over de afschrijvingstermijnen (in jaren) van kabels en lijnen

Activum	Frankrijk EdF	Scottish Power	Scottish energy	Power- Gen PLc	Verenigd Koninkrijk National Grid Cy	Nederland Tennet	Finland Fingroup
Kabels	30-45	40-60	45	40	40-50	30	30-40
Lijnen	30-45	40-60	40-80	40	40-60	30	30-40

Activum	Duitsland Preussen Electra	Duitsland Bayern- werk	Duitsland RWE	Duitsland VEW	Spanje Red Electrica	KEMA Studie	België CPTE	Aanbeveling PWC
Kabels	8-35	8-50	25-35	10-35	20-40	50	40	40-
Lijnen	8-35	8-50	25-35	10-35	20-40	40-70	40	40-50

Tabel 3. De Bevindingen van BDO Bedrijfsrevisoren over de afschrijvingstermijnen (in jaren) van kabels en lijnen

Op basis van CIGRE (Duitsland, Brazilië, Canada, Verenigde Staten, Frankrijk, Iran, Noorwegen, Polen, Verenigd Koninkrijk, Slovenië en Zweden.
Op basis van vaststellingen in het Verenigd Koninkrijk (National Grid Company), Duitsland (RWE en VEW) en Frankrijk (EdF)
Aanbeveling BDO voor kabels en voor lijnen: 45 jaar

26. In Tabel 4 heeft de CREG de afschrijvingstermijnen gebundeld die de regulatoren in het buitenland voor de leidingen voor het vervoer en de distributie van aardgas aanvaarden.

Tabel 4.Overzicht van de door buitenlandse regulatoren toegepaste afschrijvingstermijnen voor aardgasleidingen.

Land	Transportleidingen aardgas	Distributieleidingen aardgas
België	50 jaar	50 jaar
Engeland	45 jaar	45 jaar
Nederland	Niet bekend	45 tot 55 jaar
Frankrijk	50 jaar	45 jaar
Italië	40 jaar	50 jaar

(Bron: CREG)

DE GEVOLGEN VAN DE TOEPASSING IN BELGIË

27. Indien de onderscheiden toezichtsorganen en overheden een andere invulling geven aan de afschrijvingstermijnen ontstaat vanzelfsprekend de nood aan meer inspanningen op gebied van controle, wat tot hogere kosten zal leiden. Tegelijkertijd vermindert de transparantie van de rapportering.

Ook voor de netbeheerders zelf betekent de toepassing van verschillende afschrijvingstermijnen op dezelfde activa een meerkost qua boekhouding en rapportering.

28. De toepassing van de in het voorliggend ontwerp van koninklijk besluit opgenomen boekhoudkundige afschrijvingstermijnen op de tariefafschrijvingen en op de afschrijvingen op de gereguleerde activa heeft belangrijke gevolgen op de door de betreffende vervoersonderneming en netbeheerders jaarlijks via de tarieven door te rekenen kosten. De berekende gevolgen voor de budgetten en de tarieven 2005, werden opgenomen in de hiernavolgende tabel 5 (in de veronderstelling dat de termijnen ook zouden gelden voor de bestaande activa) en dit voor zowel het globale budget van de vervoersonderneming en de netbeheerders als voor de globale procentuele verhoging van de tarieven.

De impact op de tariefafschrijvingen kan op twee manieren bepaald worden, namelijk door gebruik te maken van actualisering of door te werken met nominale bedragen.

- (i) In het geval van actualisering gaan we na welke de verschillen zijn in actuele waarde van de *cashflows* uit afschrijvingsstromen op 50 jaar en op 33 jaar.

De *Net Present Value* van een constante stroom aan afschrijvingen op 50 jaar van een investeringsbedrag van 1000,00 EUR en geactualiseerd aan 7%, bedraagt nog 276,01 EUR.

Bij een verlaging van de afschrijvingstermijn voor datzelfde *activum* tot 33 jaar, verhoogt deze *Net Present Value* tot 386,48 EUR, of een verhoging van de totale geactualiseerde afschrijvingskost met 40,02 %.

De toepassing van dit percentage op de door de CREG goedgekeurde afschrijvingskosten 2005 leidt tot de verwachte kostenverhoging in Euro. De toepassing van deze kostenverhoging op het globaal budget van de netbeheerder leidt tot een gemiddelde stijging van de tarieven;

- (ii) De rechtlijnige nominale verhoging van het jaarlijks afschrijvingspercentage van 2% (50 jaar) naar 3% (33 jaar) bedraagt, afgerond, 50%.

Tabel 5 Gevolgen voor de jaarlijks via de tarieven door te rekenen kosten (bedragen *1.000.000,00 EUR)

Ondernemingen	Budgetstijging in het geval van een verhoogde tariefafschrijving met 40%(* 1.000.000,00 EUR)	Totale gewogen, Tariefstijging (40%) in %	Budgetstijging Bij 50% (* 1.000.000, EUR)	Totale % toename
Transmissie elektriciteit	+10,8	+1,70	+13,6	+2,12
Distributie elektriciteit	+41,3	+2,23	+51,6	+2,79
Vervoer aardgas(*)	+1,6	+0,35	+2	0,45
Distributie aardgas	+38,4	+6,21	+48	+8,00
Totaal	92,1		115,2	

(*) : laag percentage vermits de onderneming de leidingen reeds in grote mate (versneld) heeft afgeschreven

DE GEVOLGEN OP DE WAARDE VAN DE GEÏNVESTEERDE KAPITALEN EN OP DE BILLIJKE WINSTMARGE

29. Zoals reeds aangestipt in paragraaf 23 van onderhavig advies bestaat er een hechte samenhang tussen de daar vermelde determinanten van de autofinanciering. Een wijziging van de afschrijvingstermijnen heeft onvermijdelijk impact én op de residuwaarde én op de economische waardebepaling van de betreffende kapitaalgoederen, zoals die tot uitdrukking

komt in de waarde van de geïnvesteerde kapitalen (hierna: GIK): door de revisoren werd voor de bepaling van de initiële waarde van deze GIK (hierna: iGIK) zowel rekening gehouden met bepaalde uitgangspunten inzake residuwaarde als inzake verantwoorde afschrijvingstermijnen. Een belangrijke wijziging in deze elementen, zo kort na de waardebepaling van de revisoren, zou dwingen tot een neerwaartse herziening van de waarde van de GIK. Hierop wordt verder ingegaan in de hiernavolgende paragraaf 30 van dit advies.

DE GEVOLGEN VOOR DE WAARDEBEPALING VAN DE ONDERNEMINGEN

30. Aansluitend op de vorige paragrafen, wijst de CREG erop dat, door de verhoging van de boekhoudkundige afschrijvingslast voor kabels, lijnen en leidingen met 40 tot 50% de vrije *cash flow* van de netbeheerders en de vervoersonderneming in aanzienlijke mate verhoogt. Vermits de bedoelde activa sneller worden afgeschreven dan hun geschatte (economische) levensduur, krijgt het bedrijf door de verrekening van de afschrijvingslast in de tarieven meer middelen in *cash* binnen dan dat zij nodig heeft voor de vervanging van de activa.

Zoals reeds opgemerkt in paragraaf 28 van onderhavig advies, bedraagt het verschil in *Net Present Value* van een constante stroom aan afschrijvingen op 50 jaar van een investeringsbedrag van 1000,00 EUR en geactualiseerd aan 7%, 276,01 EUR, terwijl bij een verlaging van de afschrijvingstermijn voor datzelfde *activum* tot 33 jaar, deze *Net Present Value* verhoogt tot 386,48 EUR.

Het verschil van (386,48 EUR – 276,01 EUR=) 110,47 EUR komt overeen met *circa* 10% van elk investeringsbedrag van 1000,00 EUR.

Dergelijk verschil heeft beduidende gevolgen (overschatting met 10%) voor de waardebepaling van de GIK en dus van de onderneming.

31. Indien voor de waardebepaling het *discounted free cash flow model* (DFCF) gebruikt wordt, heeft dit ongetwijfeld invloed op de waarde van de onderneming of de prijs van het aandeel: dit model gaat uit van een waardebepaling op basis van het totaal van de winst en de vrije kasstromen. Door de toename van de vrije kasstromen met *circa* 10% per 1000 EUR aan investeringen, overstijgt de basis voor de waardebepaling de geregleerde winst met

hetzelfde bedrag. Zeker is dat daardoor het aandeel van de betrokken onderneming in prijs zal stijgen.

Bij een *Initial Public Offering* (IPO) of een wijziging van aandeelhoudersstructuur (bijvoorbeeld de gemeenten die in 2007 70% moeten bezitten van de distributienetbeheerders) zal de nieuwe eigenaar dus meer moeten betalen voor zijn aandeel in het kapitaal van de onderneming dan thans het geval is.

Besluit

32. Op basis van de, met betrekking tot het onderzoek van de onder de paragrafen 1 tot en met 6 van voorliggend advies behandelde juridische en procedurele aspecten, ziet de CREG geen reden, die de in het voorliggend ontwerp van koninklijk besluit voorziene verlaging van de afschrijvingstermijnen noodzaakt. Wél wijst de CREG op een aantal ongewenste effecten en op de onvolledigheid van dit ontwerp.

De in de paragrafen 7 tot en met 31 van dit advies opgenomen opmerkingen kunnen de CREG evenmin overtuigen tot een gunstige appreciatie van de voorliggende regelgeving.

De coherentie tussen de afschrijvingen en de GIK werd geïllustreerd in paragraaf 30 van dit advies: de thans door de Minister voorgestelde verandering van het ritme van de afschrijvingen heeft een neerwaarts effect op de waarde van de GIK met circa 10%.

Verder heeft de CREG ook gewezen op de vaststellingen van het recente verleden (revisoren, protocols), die onomstotelijk de negatieve effecten van niet op de werkelijke nuttigheidsduur gebaseerde afschrijvingen, voor de afnemers hebben bewezen.

De in paragraaf 28 van dit advies opgenomen, globale meerkost ligt, enkel voor het exploitatiejaar 2005, tussen de 92,1 en de 115,2 miljoen euro. Uit regulatorisch standpunt, verhinderen de tariefverhogingen met 2 tot 8% die hiervan het gevolg zijn, *de facto* de toegang tot het transmissienet: artikel 12 van de elektriciteitswet garandeert immers niet alleen niet-discriminatoire en transparante tarieven, maar ook dat de transmissietarieven niet meer dan de reële redelijke kosten, vermeerderd met een billijke winstmarge, dekken. Zonder deze regulering van de transmissietarieven wordt immers het recht van toegang tot het transmissienet niet daadwerkelijk verzekerd. Niet alleen discriminatoire tarieven, maar ook te hoge tarieven beperken de toegang tot het transmissienet. Bovendien kunnen te hoge tarieven een discriminatie veroorzaken tussen de historische elektriciteitsproducent enerzijds en de andere netgebruikers anderzijds. De historische elektriciteitsproducent bezit immers 70 % van de aandelen van de netbeheerder. De winst die gegenereerd wordt uit de te hoge tarieven, dit is het aandeel van de winst dat de billijke winstmarge overstijgt, komt immers voor 70 % ten goede van de historische elektriciteitsproducent. Hij gaat dus een deel van de

te hoge tarieven kunnen recupereren. Dit kunnen de andere netgebruikers niet aangezien zij geen aandeelhouder van de netbeheerder zijn en, in afwachting van de beursgang van de netbeheerder, alleen maar kunnen worden indien de huidige aandeelhouders hiermee instemmen. Daarenboven zouden verhoogde tarieven van de netbeheerders en vervoersondernemingen zwaar wegen op de concurrentiepositie van de afnemende bedrijven en op de koopkracht van de gezinnen. Kortom, de te verwachten tariefverhogingen dienen volgens de CREG de doelstellingen van de liberalisering zeker niet.

Naast de hiervoor genoemde negatieve effecten voor de afnemers, heeft de CREG in paragraaf 31 ook gewezen op de verwachte prijsstijging van de aandelen van de betreffende ondernemingen, waardoor de nieuwe aandeelhouders een hogere prijs zullen moeten betalen.

De CREG brengt dan ook een ongunstig advies uit over het aan haar voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit.

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

i.o.

Guido Camps
Directeur

François Possemiers
Directeur

Christine Vanderveeren
Voorzitter van het Directiecomité

Bijlage 1 bij het advies van de CREG (A) 050203-CDC-389 van 3 februari 2005

Het syntheseverslag¹ van de 3 revisorenkantoren m.b.t. de afschrijvingen, dat is opgenomen in subdeel II van het volledige verslag, en de vaststellingen en besluiten van de individuele revisoren, zoals opgenomen in hun individuele eindrapporten², kunnen als volgt samengevat worden:

1. Afschrijvingspercentages :

Voor de evaluatie van de afschrijvingspercentages heeft elk van de revisoren zich autonoom gebaseerd op de bronnen die door hem als gezaghebbend werd beschouwd.

1.1 BDO

Hierna volgen de besluiten van BDO (1 december 2000) in verband met afschrijvingen, tot dan gebaseerd op de aanbevelingen van het CCEG.

BDO heeft zich naast het onderzoek van de door het CCEG aanbevolen afschrijvingsregels gebaseerd op een nota van CPTÉ van 20 november 2000 met betrekking tot de levensduur van netwerkuitrusting. Deze nota synthetiseerde het werk van een groep experts. Die werkgroep oordeelde dat de reële geschatte levensduur van uitrusting voor vervoersnetten van elektriciteit zich met een waarschijnlijkheid van 68,3 % situeerde:

- (i) binnen de vork van 37 tot 66 jaren voor lijnen en kabels;
- (ii) binnen de vork van 33 tot 47 jaren voor posten.

¹ CREG, 'Eindrapport in het kader van de opdracht', deel III'Syntheseverslag', subdeel II, december 2000

² PKF Belgium, Van dersteen, Riské, De Weerdt, Lefebvre & Partners, Revisoraal verslag inzake de bepaling van de inbrengwaarde van de bedrijfstak 'Transmissienet van de Belgische elektriciteitssector en de evaluatie van de afschrijvingen', 4 december 2000.

BDO, Reviseurs d'Entreprises, Rapport d'évaluation Branche d'activité 'Réseau de Transport', décembre 2000.

PriceWaterhouseCoopers, Rapport d'évaluation de la branche d'activité 'Transport' de Electrabel/CPTÉ, 4 décembre 2000.

Deze werkgroep bereidde terzake het rapport voor in opdracht van CIGRE, (Conférence Internationale des Grands Réseaux Électriques)³ . in de werkgroep van experts waarin de volgende landen waren vertegenwoordigd: Duitsland, Brazilië, Canada, Denemarken, de Verenigde staten, Frankrijk, Iran, Noord Ierland, Noorwegen, Polen, het Verenigd Koninkrijk, Slovenië en Zweden.

Ook stelde BDO na lezing van de terzake in de jaarverslagen van meerdere Europese transportnetbeheerders dat in meerdere landen lagere afschrijvingspercentages (en dus hogere termijnen) gehanteerd worden, in het bijzonder in het Verenigd Koninkrijk (National Grid Company), Duitsland(RWE, VEW,...) en Frankrijk (EdF).

Op basis van het voorgaande achtte BDO het redelijk om de afschrijvingsvoeten en -termijnen van het CCEG als volgt te wijzigen:

Activum	CCEG	Correctie BDO
Lijnen en kabels	5% (40 jaar)	2,22%(45 jaar)r
Posten	4% (25 jaar)	2,86%(35 jaar)
Teletransmissie & <i>dispatchings</i>	10%(10 jaar)	Idem CCEG
Administratief materiaal en Informatica	20%(5 jaar)	Idem CCEG
Rollend materieel	20%(5jaar))	Idem CCEG
Admin. Gebouwen	3%(33 jaar)	Idem CCEG

1.2. PKF

Hierna volgt de samenvatting van de conclusies (4 december 2000) van PKF in verband met afschrijvingen

Voor de evaluatie van de afschrijvingen heeft PKF zich gebaseerd op:

- (i) een eigen internationale studie waarin opgenomen waren :
 - de situatie in Frankrijk (Groupe EDF);

³ *Aging of the system- Impact on planning*, Working group 37-27, July 2000 (draft version).

- de situatie in het Verenigd Koninkrijk (The ScottishPower PLC ; Scottish and Southern Energy PLC ; Power Gen PLC ; The National Grid Company PLC);
- de situatie in Nederland (Transportnet Zuid-Holland B.V. ; TenneT);
- de situatie in Finland (Fingrid Group);
- de situatie in Duitsland (PreussenElektra Netz GmbH & Co, KG ; Bayernwerk Netz GmbH – BNG ; Bewag AG ; HEW Konzern ; RWE – Konzern ; VEW –Konzern);
- de situatie in Spanje (Red Eléctrica de Espana).

- (ii) een studie van CPTe;
- (iii) gegevens aangeleverd door de CREG in verband met de internationale vergelijkingen;
- (iv) een advies van het extern bureau KEMA;
- (v) de appreciatie van al deze gegevens door het Energie-instituut van de KULeuven onder leiding van prof. R. Belmans.

Tevens werd de problematiek behandeld van de restlevensduur. In de praktijk merkt men immers dat er een onderscheid gemaakt moet worden tussen de boekhoudkundige afschrijvingen en de hieruit resulterende restwaarde, en de economische waarde. Het is niet vanzelfsprekend dat ieder activa-element na afloop van de afschrijvingsperiode geen restwaarde meer heeft.

Om deze reden, gebruikt men bij CPTe de SAM50 methode, zich baserende op een circulaire uit 1947, over het bepalen van de oorlogsschade. Deze methode gaat uit van de veronderstelling dat ieder technisch activa minimaal 50% van zijn waarde zou behouden.

PKF heeft deze methodiek beoordeeld op basis van een nota van het Energie-instituut ter zake.

Samenvattend bekomt PKF volgend overzicht van de weerhouden percentages en restwaarden.

<i>Activum</i>	Huidige levensduur	levensduur	%	SAM	Huidige SAM
Terreinen	niet	Niet	0,00	100	100
Gebouwen	33,33	33,33	3,00	0	
Kabels	40	70	1,43	50	50
<i>Dispatching</i>	10	10	10,00	0	
Lijnen	40	50	2,00	100	50
Posten	25	35	2,86	0	50
Teletransmissie	10	25	4,00	0	50
Meubilair	10	10	10,00	0	
Rollend materieel	5	5	20,00	0	
Uitrusting					
Admin. Informatica	5t	5	20,00	0	
<i>Leasing</i>	25	25	4,00	0	
Activa in aanbouw	Per soort	niet	0,00	niet	

1.3. PWC

Hierna volgt de samenvatting van de besluiten van PWC (4 december 2000) in verband met afschrijvingen

In de eerste plaats heeft PWC zich gebaseerd op een (project van) rapport van CIGRE (Conférence internationale des Grands Réseaux Électriques)⁴ . dit is het resultaat van een werkgroep van experts waarin de volgende landen waren vertegenwoordigd: Duitsland, Brazilië, Canada, Denemarken, de Verenigde staten, frankrijk, Iran, Noord Ierland, Noorwegen, Polen, het Verenigd koninkrijk, Slovenië en Zweden.

Vervolgens heeft PWC de werkwijze van Electrabel/CPTe voorgelegd aan PB Power, een bedrijf gespecialiseerd in technische evaluaties.

⁴ *Aging of the system- Impact on planning*, Working group 37-27, July 2000 (draft version).

In het algemeen was hun conclusie dat de door CPTe geraamde levensduur weliswaar eerder hoog was in vergelijking met een aantal Europese ondernemingen, doch dat ze nog beduidend lager was dan de ondernemingen uit de CIGRE-studie.

Op basis van deze besluiten en op basis van de informatie van meerdere netbeheerders, heeft PWC de volgende levensduren weerhouden:

- (i) Lijnen: 50 jaren
- (ii) Transformatoren 40 jaren
- (iii) Kabels 51 jaren.
- (iv) Andere elementen van posten 40 jaren

1.4 SAMENVATTING

Samenvattend zijn de weerhouden levensduren voor de bepaling van de afschrijvingslasten voor ieder kantoor als volgt:

	CCEG	BDO	PKF	PWC	
Kabels	40	45	70	51	
<i>Dispatching</i>	10	10	10	[1]	
Lijnen	40	45	50	50	
Posten	25	35	35	40	
Teletransmissie	10	10	25	10	
Gebouwen	33,33	33,33	33,33	[1]	
Meubilair	10	10	10	[1]	
Rollend materieel	5	5	5	[1]	
Uitrust.adm. Info	5	5	5	[1]	
<i>Leasing</i>	25	25	25	[1]	[1] niet opgegeven wegens immaterieel karakter
Activa aanbouw	in Per soort	Niet	niet	Niet	

Gezien de belangrijkheid van de 4 hoofdruubrieken , worden enkel deze behandeld (kabels – lijnen – posten en teletransmissie vertegenwoordigen, samen met de werken in uitvoering van deze rubrieken, 94% van de totaliteit van de materiële vaste activa).

Voor de kabels (NettoBoekWaarde, hierna NBW 31 december1999 : 6.967 miljoen BEF of 10% van de activa) werd door alle kantoren een ander percentage vooropgesteld. Deze afwijking gaat van een levensduur van 45 jaar tot 70 jaar. Als bijkomende richtlijn wordt de CIGRE-aanbeveling van 51 jaar opgegeven.

Voor de lijnen (NBW 31 december 1999 : 17.895 miljoen BEF of 26% van de activa) werd door alle kantoren eveneens een ander percentage vooropgesteld. Deze afwijking gaat van een levensduur van 45 jaar tot 50 jaar. Als bijkomende richtlijn wordt de CIGRE-aanbeveling van 46 tot 54 jaar opgegeven.

Voor de Posten (NBW 31 december 28.579 miljoen BEF of 43% van de activa) werd door alle kantoren eveneens een ander percentage vooropgesteld. Deze afwijking gaat van een levensduur van 35 jaar tot 40 jaar. Gezien deze rubriek bestaat uit verschillende componenten, met respectievelijk verschillende levensduren, hebben de revisoren een gemiddelde moeten hanteren. Het zou aangewezen zijn om de verschillende elementen op afzonderlijke rekeningen te rubriceren, en de afschrijvingspercentages per deelelement toe te passen.

Voor de rubriek teletransmissie (NBW 31 december1999 : 940 miljoen BEF of 1% van de activa) werd door PKF een ander percentage vooropgesteld van 25 jaar. De andere kantoren behouden de levensduur van 10 jaar. Als verantwoording gaf PKF op dat deze rubriek in hoofdzaak bestaat uit glasvezelkabels met een levensduur van 35 jaar. Het zou aangewezen zijn om de verschillende elementen eveneens op afzonderlijke rekeningen te rubriceren. Voor de werken in uitvoering, (NBW 31 december1999 : 8.674 miljoen BEF of 13% van de activa) werd door alle kantoren de optie gebruikt om pas af te schrijven vanaf het moment van ingebruikname.

2. Evaluatie van de gecumuleerde afschrijvingen per 31 december 1999

Op basis van hogervermelde afschrijvingspercentages werden door de revisoren berekeningen uitgevoerd om de impact op de gecumuleerde afschrijvingen te berekenen.

Voor de bepaling van de afschrijvingen hebben de revisoren zich niet kunnen baseren op de versie van de aangeleverde boekhoudkundige inventaris. Door onvolledigheden inzake aanschaffingsjaren en correcte omschrijvingen, evenals het ontbreken van enige verwijzing naar spanningsniveau, dienden zij deze inventaris zelf te bewerken naar een bruikbare basis.

	miljoen BEF		
	BDO	PKF	PWC
Impact teveel afgeschreven	7.778	9.443	9.984

BDO heeft de afschrijvingen herberekend op basis van herrekende aanschaffingsjaren. Zij bekomen een gecumuleerd verschil van 16.199 miljoen BEF voor het volledige net, en 7.778 miljoen BEF voor het transmissienet. Voor het jaarlijks verschil baseren zij zich op een gemiddelde benadering en bekomen aldus een jaarlijks verschil van gemiddeld 579 miljoen BEF.

PKF heeft de afschrijvingen herberekend op basis van herrekende aanschaffingsjaren. Zij bekomen een gecumuleerd verschil van 14.465 miljoen BEF voor het volledige net, en 9.443 miljoen BEF voor het transmissienet. Voor het jaarlijks verschil baseren zij zich op jaarlijks herrekende afschrijvingen en bekomen aldus voor 1999 1.256 miljoen BEF (waarvan 435 miljoen BEF op de werken in uitvoering) voor het ganse net en 820 miljoen BEF (waarvan 284 miljoen BEF Werk In Uitvoering) voor het transmissienet. PKF suggereerde tevens dat dit excedent door middel van creditnota's door CPTe terug overgedragen zou worden aan de netbeheerder, opdat de consument geen twee maal dit excedent zou betalen.

PWC heeft voor de berekening van het excedent aan afschrijvingen van 9.984 miljoen BEF zich gebaseerd op een globale benadering, op basis van een berekende gemiddelde levensduur en de weerhouden percentages (18.656 miljoen BEF voor het ganse net). Er werden geen gedetailleerde berekeningen per aanschaffingsjaar uitgevoerd. Voor het gemiddelde per jaar hanteerden zij een waarde van 666 miljoen BEF.

Het "Rapport d'évaluation/d'analyse : Installations de transport, de stockage et GNL. Scission S.A. Fluxys/S.A. Distrigaz » van BDO, bedrijfsrevisoren, met betrekking tot de economische waarderingsregels luidt als volgt:

Chapitre 3 : Proposition de règles d'évaluation économiques et calcul de leur impact sur les tarifs

4.3.1. Proposition de règles d'évaluation tenant compte de la durée d'utilité des installations

Sur base des observations formulées ci-avant, nous avons estimé raisonnable de corriger les taux d'amortissement pratiqués de la manière suivante :

	<u>Taux pratiqués</u> <u>(1/1/2001)</u>	<u>Taux corrigés</u> <u>BDO</u>
Logiciels informatiques	20% (5 ans)	20% (5 ans)
Bâtiments industriels	5% (20 ans) et 5,44% (18,4 ans)	3,33% (33 ans)
Bâtiments administratifs	2,86% (35 ans)	2% (50 ans)
Canalisations	2% (50 ans)	1,82% (55 ans)
Installations de comptage, de détente et de compression	3,33% (30 ans) et	3% (33 ans)
Installations de stockage	2,5% (40 ans)	3% (33 ans)
Télétransmission et fibres optiques	10% (10 ans)	10% (10 ans)
Outillage et mobilier	20% (5 ans)	10% (10 ans)
Mobilier et matériel informatique	25% (4 ans)	20% (5 ans)
Matériel roulant	20% (5 ans)	20% (5 ans)

Par ailleurs, nous considérons que les immobilisations en cours n'ont pas lieu d'être amorties avant leur mise en service.

Les taux BDO sont des taux linéaires.

Dit verslag bepaalt de redelijke afschrijvingstermijn van aardgasleidingen op 50 jaar.